

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 16.

ANUL XXV.

Sibiu 24 Februarie (8 Martie) 1877.

Telegrafata este Duminică și Joi, la fiecare două săptămâni cu adănsul Foisărei — în numărul acesta se face în Sibiu la expedirea țării, pe afara la r. r. poste cu bani și prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețului prenumerației pentru Sibiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

trăcelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prinț și țier streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirul, pentru a două ora cu 5 1/2, cr. și pentru a trei repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Cerculariu

cătra toate oficiile protopresbiterale din arhidieceasa

Nr. 601. Bis.

S'a observatu aici: ca alegerile de parochi și de capelani efectuate în sinódele parochiale, în mare parte se substernu aici dela respectivele oficii protopresbiterale fara că acelea s'ê fostu censurate mai anteu la scaunulu protopresbiteralu, conformu §-lui 33, p. 3. din statutulu organicu; și acést'a se intempla mai alesu din acea cauza: că-cî în unele tracturi membrii scaunelor protopresbiterale cu greu se intrunescu la șiedintie în numeru recerutu.

Că dar' s'ê se inlesnêca deciderea finala în meritulu alegerilor de felulu acést'a, și preste totu s'ê se mantiena dispusetiunê normate din statutulu organicu, — cu acést'a se dă îndrumare tuturor oficiilor protopresbiterale din arhidieceasa noastră: ca alegerile de parochi, capelani și de diaconi s'ê le supuna mai anteu censurarii la respectivulu scaunu protopresbiteralu, și numai dupa acea s'ê le astérna aici spre afacere ulterioara; ér' la casu de vre-o pedeca s'ê facea aici raportu pentru delaturarea aceia.

Totodata suntu pofite oficiile protopresbiterale a reflectá pre șenguraticii membri ai scaunelor protopresbiterale la detorinția lor de a participá cu șerguintia la șiedintiele scaunulu protopresbiteralu, fiindu respundietoriu fiesce-care pentru scaderile, ce aru urmá cu vin'a lui în afacerile curinte ale respectivulu scaunu protopresbiteralu.

Sibiu, 17 Februarie, 1877.

Consistoriulu arhidieceșanu

MIRONU ROMANUL m. p. arhiepiscopu.

Cultur'a magiara.

(Urmare.)

Vomu incepe numai decátu cu viétia politica, acea parte a vietiei, în care cugetările se manifesta cu mai multa energia, de ore-ce aici ele ceru numai decátu a fi intrupate în nisce forme de vietuire, dela care aterna sórtea tieri se traiulu zilnicu alu ómenilor. Intrebarea, ce ni se pune, nu este politica, ci cu deseversire logica: cum se motivêza tóta lucrarea politica a magiarilor?

Suntu ómeni de caracteru pronunțiatu, cu o vointia ferma și rezultata la momentu. Incebsce inse vointia unoru asemenea ómeni este mai multu o isbucnire psihologica, decátu rezultatulu logicu alu chibzuirii: puterea, care impinge la fapta, suntu simtiemintele mostenite ori contractate prin obiceiul, iera nu cugetările dobândite prin munc'a șufletêșca. Din acést'a deosebire va trebui sa scótemu caracteristic'a întregi lucrării politice a magiarilor: suntu ómeni, pe care i hotarescu simtiemintele și obiceiurile, ómeni care gândescu multu, dar' care cugeta puțin. Si parca din adinsu întrég'a crescere, întregulu invetiamentu publicu magiaru e astfelu organizatu, că sa produca acestu rezultat. Darwin arata, cum fii mostenescu deosebire pasiuni, deprinderi și aplecări ale parintiloru lor. La magiari acést'a mostenire firêșca trebuiesce sa

fie mai mare decátu la popórele dimpregiuru, care suntu mai puțin vitoróse în afectiunile lor. Pre lângá acést'a copilasii magiari încá de mici suntu ore-si cum dresati la anumite afecte și preventiuni, pe care ori-ce „becsületes magyar ember“ trebuiesce sa le aiba. Asiá „hunczút a némét“, „oláh medve“, „vad rácz“, „a tot nem ember, a kása nem étel“, în ștersitu ura ori disprețiu pentru alte popóre, și fala nationala necumpetata. Dupa tóte scóla magiara anume se crede menita a jigní desvoltarea unoru anumite facultáti, desvoltându cu deosebire simtiemintele patriofice și nationale. Dupa vederile pedagogice magiare invetiamentulu este menitu a formá pe ómeni, iera nu a dá libera desvoltare tuturor puteriloru viitorulu omu. Cu deosebire inse politicesce staruiesce scóla magiara sa-si drezeze școlarii. În șfersitu tinerii parasescu scóla și intra în o atmosfera sociala, plina de acele-si vederi, acele-si preventiuni, acele-si afectiuni. Cu acestu chipu resulta unu poporu bine închișgatu, ómeni, care numai decátu gasescu elementele de întielegere și suntu capabili a se hotári la momentu: acestu poporu inse nu suntu ómeni cugetatori; fiesce care este unu geandarmu, unu bratiu executivu, dar' fórte puțin comandanti chibzuiti, care știu sa-si stapânêca afectele, sa-si ridie de ilusiuni, sa tie sêma de fapte și sa lucreze dupa unu planu bine întemeiatu.

Vediendu aceste, anevoiá ne vomu hotári sa cautámu în viétia politica a magiarilor nisce cugetări, care aru puté fi de folosu și pentru altii. Este originalitate în acést'a viétia: originalitate inse în afecte, în maniere și în staruintie, iera nu în idei practice. Ce voru magiarii nu voru în urm'a unei insirări de cugetári originale, ci sub impresia simtiemintelor, ilusiunilor și preventiunilor comune. Ne remâne dar' întrebarea practica: cum știu magiarii sa face, ce voru, cându tóte mijlócele le stau la dispoșitiune? Au știutu ei sa dea acestei tieri o organizatiune practica și potrivita cu interesele lor proprii? Ce au facutu cu comunele? cu comitatele? cu întrég'a administratiune interna? Ce au facutu cu bogatiile tieri? Ce au facutu cu justiti'a? ce au facutu cu tóte celelalte părți ale vietiei? Au știutu ei sa esploteze poșitiunea, de care se bucurau, în folosulu lor propriu? .. Ei insi și voru trebui sa maturanêșca, ca s'au caznitu, câtu s'au caznitu dar' mai multu au frântu decátu au dèresu. În viétia publica trebile nu se facu cu vorbe late: trebuiescu ómeni, care sa cugete, sa-si dea sêma despre starea tieri, sa iá lucrurile cum suntu, iera nu cum aru dorí se fia, și apoi sa scie a potriví mesurile atátu cu școpulu politicu, câtu si cu faptele din viétia. Asemenea ómeni nu suntu magiarii. Dlu Tisz'a scie sa provóce o manifestatie politica, scie sa face efectu; nu scie inse ce cugeta românii, ce voru, ce potu, ce suntu în statulu magiaru și tocmái pentru aceea nu scie, ce rezultate va produce în a trei'a parte a tieri unu ordinu alu seu. Si ce dlu Tisz'a nu scie, multi nu știu și mai multi chiaru nu credu de cuviintia a scí.

Urmarea acestei lipse de bunavointia pentru a scí lucruri, care ceru a fi știute, este, ca partea cugetátore a ómenilor, care iau parte la viétia

publica a Ungariei, suntu nemagiari, și cu deosebire germáni și jidani care s'au declarat de magiari. Acést'i'a facu proiectele de legi, acést'i'a suntu secretari de stat, șiefi de sectiuni, directori de asiediaminte publice, acést'i'a suntu adeveratii purtatori ai practicei culturii politice magiare. Printr'ensii Ungaria a devenitu eticesce o parte a Germaniei, și acést'a e un'a dintre nenorocirile, de care suferê tiér'a: suntemu administrati dupa nisce principii, care nu se potrivescu cu starile nóstre

Sa ne întrebámu, ce este în întrég'a organizatiune publica a Ungariei originalu și totu-odata vrednicu de a fi împrumutatu de cătra alte popóre. Constitutiunea este unu lucru frumos, dar' asiediatu pe nisce principii, ale căruru martiri n'avemu sa-i cautámu în Kecskemét ori în Dobritienu, ci la Parisu și la Lyon. Romania vecina n'a crediutu de cuviintia a se organizá potrivit cu constitutiunea magiara, ci a mersu la Parisu și la Lyon. N'a facutu bine; dar' cu atátu mai reu facea, împrumutându dela vecinii, care si ei împrumutase. Chiaru fratii de cruce a-i magiarilor, turcii, nu au crediutu de cuviintia sa primêșca copii'a magiara, ci au împrumutatu din isvorulu primitivu. Ne îndoiimu dar', ca se va mai fi gasindu în Orientu unu poporu, care sa se adreseze la magiari în materie de constitutiune.

Organizatiunea interna, comunele și comitatele, erau celu puțin în aparentia, rezultate istorice. Într'adeverti ele sntu o imitatiune a „Gaugraf-schatt“-uriloru germane. Dupa ce inse tiér'a si-a datu o constitutiune și nationalitáțile au inceputu a-si pronunția individualitatea în viétia publica, a trebuit sa ne incredințiamu, ca acést'a organizatiune nu se potrivesce nici cu constitutiunea, nici cu interesele nationalitáțiloru, ba chiaru nici cu interesele magiarilor. S'au facutu dar' schimbári, dar' totu schimbári rezultate din impresii momentane: astadi organizatiunea interna a Ungariei este o impetecitura, care nu mai e buna de nimic, dar' de cum se fia vrednicu de a fi împrumutata de cătra altii.

Impetecitur'a impetecituriloru, adeverat'a gradina de frumsetie e inse dreptulu comunu și dreptulu penalu. Ni s'au datu o procedura civila și alt'a penalá, adeca ni s'a spusu cum sa aplicámu legile. Dar' aceste legi? — ele lipsescu. Bagagiulu juridicu alu Ungariei este o gramada de faramituri, pre care trebuiesce sa ni le adunámu din caotic'a legislatia a celoru din urma patru seculi. — Ei, bine! asemenea talmesiu-balmesiu nu invrednicesce la nici unu feliu de misiune civilizátore.

Pentru că sa nu perdemu vremea în cercetári zadarnice, sa constatámu, ca în finance și administratiunea comerciala magiarii nu numai nu au doveditu, ca au vederile lor proprii, ci din contra au doveditu o aprópe deseversita lipsa de idei sanatoșe. Dupa ce au adusu tiér'a în starea, în care este, credu ca nu mai pretindu a servi si în acést'a privintia de modelu pentru alte popóre, care au norocirea de a nu se fi ruinatu inca.

Totu omulu cugetatoriu sa-si dea sêma, deca aceste aprecii suntu asiediate pre fapte adeverate și deca conclusiunile suntu bine întemeiate. Școpulu acestei espunerii nu este a discreditá pre magiari, ci a ne lamuri

despre densii; și a-si dorí cá totu românulu sa fia incredințiatu, ca este ridiculu a ne teme de cultura politica a magiarilor, de ore-ce acést'a cultura se reduce la câte-va forme de vietuire în deobsce fâra de nici unu tolosu. Tocmai atátu de multu e de doritu inse, cá sa ne tememu de dresur'a politica a magiarilor. În lupt'a pentru esistintia, suntemu óresi-cum șiliti a ne inarmá în același chipu cá si adversarii nostri: vediendu ca ei se dresêza pentru viétia publica și noi amu inceputu a ne dresá. Nu suntu puținii românii, care sustienu, ca este bine și chiaru necesaru a altoi în copii anumite simtieminte, vederi și deprinderi, și care pretindu, ca scóla trebuiesce sa formeze pre viitorii cetatieni. Școpulu vietiei nóstre publice este inse a mari comórea de cugetári a tuturor'a și a fiesce-cáru'a în parte; pentru acea fiesce-care parinte și fiesce-care invetiatoriu e datoriu a deprinde pre viitorii ómeni sa cugete; sa fimu apoi incredințiatu, ca viitorii cetatieni, care voru fi deprinsi a cugetá, voru fi cu multu mai puternici decátu altii, care au fostu dresati. Suntu idei de ordine mai inalta, pre care trebuiesce sa le aiba totu omulu; tocmái în omulu cugetatoriu aceste idei se voru manifestá inse cu mai multa putere, de ore-ce elu va fi convinsu despre ele. Este bine sa dámu copiiloru o crescere religioșá, sa le nătrimu simtiemintele nationale și sa altoimu într'ensii încá de mici iubirea cătra tiéra și dinastia: mai bine este inse sa îi crescemu astfelu, cá în verst'a de barbati sa se póta convinge, ca religiu-nea, nationalitatea, iubirea de tiéra și alipirea cătra dinastia suntu temelile firesci ale vietiei nóstre.

(Va urmá.)

Asupr'a brosiurei „O cugetare politica“ vine „Press'a“ și se exprima astfelu:

Starea noastră politica actuala este ea de natura asiá încátu sa o aflámu indestulatóre și asiguratóre? Nu, ne respunde chiaru d. I. Ghic'a.

D-lui recunóșce însusi în brosiur'a sea, ca situatiunea noastră politica nu este încá complectá; ca puterile nu au avutu încá la 1856 tempulu „a se întielege pentru a creá Romania o poșitiune speciala și proprie a ei, o neutralitate garantata de puterile Europei.“

Si fórte mare dreptate are d. I. Ghic'a; cáci la 1856, cându pentru prim'a óra In. Pórta s'a admisu în ecuilibrulu europénu garanti'a puteriloru ce ni s'a acordatu și nóue nu a fostu speciala și separata numai pentru noi, ci amu fostu cuprinsi în aceeași garantiá colectiva. Inconvenientele acestui sistem, pre care „Press'a“ le-a indicatu încá din 1870, s'au simtitu mai alesu acum în evenimentele actuale. Neutralitatea Romaniei, dupa cum este ea stipulata între puteri, nu este de natura a oprí atacurile séu invasiunile ce aru veni asupr'a noastră din alte părți decátu dela Turci'a. Neutralitatea noastră, nefindu de form'a acelei din Belgi'a ori din Elveti'a, nu póte fi nici respectata, cum este a acelei tieri, nici a oprí ori evitá conflictele ce se potu ivi cu inlesnire în orientu.

Au trebuit sa vina evenimentele de fatia, spre a se cunóșce acestu a-deveru.

Natiunalitatea noastră poate fi dar' espusa, acum s'eu mai tardiu, nu atatu din caus'a vederiloru ambițioase s'eu de cucerire ce unii aru atribui cutărei puteri, ci pentruca pozițiunea noastră politica este incerta si nedefinita pentru ca puterile la 1856 nu au facutu o opera complecta, dupa cum o recunosc dlu Ioanu Ghic'a, pentruca in fine, din o asiă pozițiune potu resulta mii de pericole. Ce dar' totu ne ocupămu noi de cine anume aru avé poft'a sa ne cucerisca? Ne poate cucerii si rusulu, si turculu, si austriaculu, si oricine altulu, indata ce vomu fi in pozițiunea de a fi cuceriti. Prea putienu ne pasa cine ne va cucerii: totulu este că sa ne punemu in pozițiune asiă cum sa nu ne cucerisca nimeni. Altu-feliu cucerirea va fi o cestiune numai de faptu; ba inca ea va deveni poate o condițiune de pace s'eu de sigurantia pentru unele puteri, s'eu de compensatiuni, spre a se stabili unu acordu intre ele. Nu ne-amu miră atunci că sa vedemu tocmai acele puteri, pre cari se radiema mai alesu d. Ioanu Ghic'a, a consimti la cucerirea noastră, intr'unu interesu generalu.

Căci, in fine ce suntemu noi? Suntemu că Belgi'a, că Elveti'a, că Greci'a, garantati că statu? — Nu, ni se raspunde de toti. — Suntemu o natiune suverana? Dă, dicemu noi; nu, dice sultanulu. — Ba sunteti semi-suverani, adauga unii publicisti, adeca nici intr'unu feliu, cum aru dice omenii de bunu simtiu. — Suntemu atunci provincia turcesca? Ierasi nu, ni se raspunde de mai tote puterile garante.

Dara atunci ce suntemu? — Suntemu unu ce fara nume. Suntemu unu ce care se va defini in momentulu trebuintiei, si dupa trebuintia. Suntemu adeca unu ce nedefinitu si necunoscutu, pre care toti 'lu potu defini, dupa cum le va veni mai bine, si de care toti se poate servi, dupa cum voiescu a ne cunosc.

Se intielege dar', cu ce inlesnire o asiă țiera se poate nimici si rapii, si la câte teribile pericole poate fi espusa!

Aceste pericole le numimu teribile, inadinsu. Căci mai toti publicistii, mai toti omenii de statu ai Europei, si d. Ioanu Ghic'a impreuna cu ei, suntu convinsi ca imperiulu otomanu este dejă unu corpu putredu, ca elu nu va mai pute țiene multu tempu, ca are sa cada intr'o buna diminetia. Cestiunea orientulu este dar' de acum inainte, permanentu deschisa pentru noi; ea poate produce, intr'o di, nisce colosale sguduiuri; deca din acele sguduiuri va cadea acestu colosu, numitu imperiulu otomanu, nu intielege ori-cine ca noi suntemu amenintati de a fi sfaramati prin caderea sea preste noi, deca vomu continua a fi in pozițiunea incerta si nedefinita că cea de astadi?

Este dara lesne de intielesu ca, pentru noi români, cestiunea politica trebuie sa primeze pre tote celelalte, fiinduca este vorb'a de insasi fiinti'a si natiunalitatea noastră.

De acea, cu fericire vedemu ca si d. Ioanu Ghic'a, că si diurnalulu „Românulu“, suntu de acordu a recunosc acestu gravu periculu; ca, ce e mai importantu, suntu de acordu a recunosc si singurulu mijlocu spre a lecuiri reulu imensu ce ne amenintia.

Sa citămu propriile cuvinte din brosiur'a dlui I. Ghic'a:

„Români au aspiratiuni legitime „cătra independintia; omenii de statu „ai Turciei o sciu, si cu tota mandri'a si inganfarea loru, o intielegu „recunosc ca tempulu nu este depar-tatu. . . . Garantandu-se in sa neu-tralitatea Romaniei de puterile Eu-ropei, precum s'a facutu pentru Bel-gi'a, si radicanu-se unu statu ab-solutu suveranu si independentu prin „radicarea noastră s'aru face Turciei o „posițiune avantagiōsa, etc. . . .“

Repetămu, vedemu cu fericire ca d. Ioanu Ghic'a recunosc ca abso-lut'a independintia a statulu nostru,

garantata de marile puteri, este sin-gurulu remediulu la gravele pericole ce ne amenintia. Cu inca si mai mare fericire amu vedutu ca de mai multu tempu diariulu „Românulu“ are a-ccesi idea.

„Press'a“ a desvoltat'o si a emis'o pentru prim'a ora, inca dela 1870. Deca nu aru fi spatiulu de tempu de siese ani, aru crede cine-va ca „Pres'a“ din 1870 a copiatu tocmai cuvintele dlui I. Ghic'a de astadi. Eata prop-riile cuvinte ale „Pressei“ din re-vist'a dela 3 Novembre 1870:

„Europ'a a voitu la 1856 sa cre-eze din Romani'a unu bulevardu la portile orientulu, o linia interme-diara, unu teritoriu neutru intre mai multe imperii diverse ce s'aru pute ciocni. Dar' acestu scopu este pre ju-metate atinsu, pre catu tempu Roma-ni'a va avea actual'a sea semi-inde-pendintia, va fi unu statu semi-suve-ranu, cum lu numescu publicistii. Căndu unu conflictu s'aru nasce intre vecini, teritoriulu Romaniei risica de a nu fi respectatu; căci sublim'a Pórta țiene un'a ca Romani'a face parte integranta din imperiulu seu. Dar' cându acestu imperiu este in resbelu cu cine-va, Romani'a nu poate fi teritoriu neutru, de vreme ce este parte integranta, de vreme ce nu este absolutu independ-enta. Unde mai este atunci lini'a neutra ce Europ'a crediuse ca pusese la portile orientulu!

Deca Belgi'a nu eră independenta, deca facea si ea parte integranta din Prusi'a s'eu din Franci'a, teritoriulu seu aru fi fostu ore respectatu, si aru fi potutu dá atâtea servicii ambiloru beligeranti?!

Numai prin independintia Roma-niei se va pute atinge pe deplinu scop-ulu ce puterile si-au propusu, cându au garantatu autonomi'a româna.

Romani'a, creata regatu indepen-dinte, că si Belgi'a, aru deveni unu statu egalu utilu pentru toti vecinii. Acestu regatu, pus sub garanti'a co-lectiva a puteriloru celoru mari, va avé o esistentia asigurata, că si Belgi'a, si toti voru fi datori a-lu respecta.

Turci'a va află multu mai con-formu cu interesele sele a avé inaintea sea unu paravanu, unu statu cu ade-verbatim neutru, preste care nu va pute nimeni sa tréca spre a o atacá. Rus-si'a nu-si va pute desminti politic'a sea traditionala de a ajutá tote aspi-ratiunile legitime ale crestiniloru din orientu. Austri'a si Ungari'a voru aflá mai avantajosu pentru siguranti'a loru de a se creá doue imperiuri. Angli'a va contribui totu-deun'a a ajutá totu ce poate garantá pacea in orientu. Franci'a, Itali'a, Prusi'a, voru continua a ne fi totu atatu de favo-rabile că si in trecutu. . . .“

Aceste adeveruri, cari, espuse in 1870, au aredicatu furtun'a contr'a „Pressei“, si din partea „Românulu“, si din acea a dlui Ioanu Ghic'a, si din partea tuturoru amiciloru d-loru, — astadi suntu recunoscute de toti, necontestate, si desvoltate cu mai multu talentu si fortia de adversarii loru de alta-data. Acestu efectu fericitu de care mai toti români trebuie sa ne feliçitāmu, 'lu datorimu numai temp-ulu si impregiurāriloru ivite dela 1870 încóce.

Odata dar' ce remediulu este re-cunoscutu si admisu de toti, cum tre-buie sa lucrāmu că sa-lu dobendimu? Ací este cestiunea. Intr'acést'a aru stá solutiunea propusa in brosiur'a dlui Ioanu Ghic'a.

Trebuie inse sa declarāmu, dela inceputu ca aceea ce propune d. I. Ghic'a nu este o adeverata solutiune.

D-lui ne sfatuiesce că, in casu de resbelu intra Turci'a si Russi'a, noi sa fimu neutri; inse, fiindu ca d-lui recunosc ca neutralitatea cum o avemu noi este unu cuventu vagu, admite ipotes'a ca ori turcii ori rusii aru trece la noi. Atunci noi, adauga d-lui: „sa protestāmu susu si tare in-aintea Europei in contr'a violārei teri-

torulu nostru, si sa ne rezervāmu actiunea pe fiitoriu, retragendu armat'a noastră din ochii trupeloru straine.“

Este de prisosu a mai critica ac-esta povatia, ce ni se pare ca nu este nici seriōsa, de vreme ce nu este reali-sabila. In urm'a criticelor complecte, minutiōse, si cu multu spirit, facute de „Românulu“, nu ne mai remāne nimicu de disu.

Este destulu numai a ne resume ca, dupa ce d. I. Ghic'a recunosc ca esista pericole pentru noi; dupa ce declara ca oper'a puteriloru dela 1856 a fostu, pentru noi, incomplecta si ne-suficienta; dupa ce ne spune ca ceea ce trebuie de facutu, că singurulu re-mediulu practic, este de a formá din Romani'a unu statu absolutu indepen-dinte, neutru si garantatu de puteri, — se opresce aci, si nu ne arata cum trebuie sa lucrāmu spre a ajunge sa realisāmu scopulu ce-lu avemu, adeca sa obtinemu singurulu remediulu ce ne-aru scapá de periculu!

Ni se pare dar' ca oper'a d-sele este prea incomplecta si fara nici o solutiune.

Ier deca crede ca fug'a la munti, in casu de nevoie, cu ostire cu totu, aru fi o solutiune, atunci desilusiunea i-aru fi amara, cându i s'aru ascultá povati'a; căci altu efectu realu nu aru pute avé o asiă fuga, decatu a espune țier'a la ori-ce atacuri din afara, a legitimá anarchi'a in țiera, a desfiintá si autoritáti, si ministere, ba si dom-ni'a; a ne pune, in fine, tocmai in con-ditiuni cum sa ne cucerisca forte bine celu dintāiu s'eu mai forte ocupantu!

Asiă purtāndu-ne, amu ajunge noi la independintia, adeca la salvare? Nu o credemu.

Dar' ce sa facemu? ne-aru obi-ectá d. I. Ghic'a. — Amu spusu dela inceputu, ca noi nu suntemu in posi-tiune a dá planuri de actiune. Ne mul-tiamimu, a critica, a aprobá s'eu a le-padá de cele date de altii.

Totu ceea ce putemu noi indicá, este, nu unu planu de actiune, ci nisce principii generale, indispensabile ori-cărui planu seriosu, spre a se ajunge la inlaturarea pericoleloru possibile.

Aceste regule s'eu principii suntu prea simple si putienu numeroase: forti'a in intru si spriginulu in afara. Eata adeverat'a politica traditionala, dar' si rationala, ce trebuie s'o aiba români, spre a ajunge la scopulu pro-pusu. Sa ne permita d. I. Ghic'a a-i spune ca, cu fug'a la munti nu se va atinge scopulu propusu prin brosiur'a sea. Sa ne permita si confratii dela „Românulu“ a le spune ca, prin „fa-sierile si exclusivismulu din intru, pre-cum si prin fapte cari inspira neincre-dere in afara si ne departéza sprigi-nile, ierasi nu se poate ajunge scopulu comunu.

In asiă casuri amu avé bancrut'a in intru si izolarea in afara, adeca slabiciune sub tote puncturile de ve-dere.

Dar', fara unirea tuturoru fortie-loru interne si fara simpatii s'eu sprig-ine in afara, repetāmu, suntemu espusi la cele mai grave pericole. Este neces-aru a cugetá, pāna este tempu, la acést'a grava posițiune!

Revista politica.

Diu'a de 3 Martiu st. n. a fostu o di, carea in calendariulu ministe-riului ung. actualu, de siguru nu e scrisa cu litere rosii. In cas'a depu-tatiloru interpeliatiuni au fostu formala eruptiune. Dintāiu a in-terpelatu deputatulu serbu Dr. Polit-asupr'a politicei orientali si adeca: 1. Mai stá Austro-Ungari'a pre lānga principiile exprimate prin not'a con-telui Andrassy dela 30 Decembre 1875, in memorandumulu din Berlinu dela 15 Maiu 1876 si in conferint'a dela Con-stantinopole, si deca stá: 2. aprobéza guvernulu demonstratiunile turcofile ale magiariloru prin care se compro-mite politic'a austro-unguresca si se

vatema simtiemintele natiunale ale mi-lioneloru de cetetieni de natiunalitate slavica? Alta interpeliatiune a fostu cea a deputatulu A. Németh pentru mesurile politiane in giurulu casei deputatiloru si a trei'a a lui Ern. Si-monyi in privinti'a unoru date despre pactulu cu Cislaiani'a pre cari regi-mulu le-a promis cu 9 luni inainte ca le va dá casei spre studiare si nu le-a mai datu pāna in diu'a de astadi.

Pactulu se vede ca inca nu e nici acum „perfectu“, dupa cum eră vorb'a. Directiunea banței natiunale face inca mari dificultāti, nevoindu a se aco-modá intielesuriloru dintre ambe gu-vernele. „N. fr. Pr.“ a publicatu unu pactu privitoriu la banca si „P. Ll.“ 'lu reproduce; adauge inse in acelasi numeru, ca asiă dupa cum se afla pactulu publicatu dupa „N. fr. Pr.“ nu este esactu, ci in testulu celu ade-verbatim mai suntu locuri cari in pub-licare lipsescu cu totulu. Adausulu acést'a se pare a avé missiunea de a mai mulcomi spiritele intaritate asu-pr'a pactantulu nostru ministeriu si adeca a le mulcomi prin lucruri, ne-cunoscute.“

Ministrulu presiedinte Tisz'a 'i resaru dificaltāti că buretii. Dupa ce in diet'a si in press'a țierei a fostu espusu loviriloru celoru mai nemilōse pentru procedur'a sea si resultafele căstigate in atacerea banței, mai vine acum si „A. A. Ztg.“ sa-i amarasca dilele, dicendu-i ca este o mediocritate, omu imprudentu si nepoliticu, ca pro-vōca cestiuni pe cari nu este in stare sa le domineze si cu atatu mai pu-tienu sa le deslege, din care cauza energi'a lui mai multu strica de catu direge.

Fivoru de vre-unu folosu lectiu-nile aceste pentru ministeriu si pentru intregu chauvinismulu magiaru? nu putemu scí, viitoriulu ne vai aratá in curendu.

Diet'a va mai lucrá numai pāna la 22 s'eu 23 l. c. si apoi se va amaná, dupa unele foi, pāna in Iuniu. In pri-privinti'a convocārei delegatiuniloru inca nu s'a facutu pāna acum nimic'a.

Intr'aceea dincolo de Lait'a se petrecu lucruri inocente, sub forme, cari nu batu la ochi, si totusi, nu fara cuventu, li se atribuie insemnate politica. Cu ocasiunea unui „commers“, la infintia-rea reuniunei academice de lectura nemițesca austriaca, cavalerulu de Schmerling s'a adresatu cătra junimea nemițesca austriaca cu o cuventare primita cu multu entusiasm. Schmer-ling, premitiendu sfatulu cum sa se pōrte junimea pāna la universitate, o invatia ca dupa ce a pasitu in vieti'a publica, negenata sa arete bār'n'a in ochii acelu ce cauta paiulu in ochiulu austriaculu. Cu privire la starea cea trista a imperiului aduce junimei aminte ca paginile istoriei dovedescu ca a mai fostu si alte dati asiă, si dupa probe grele imperiulu a sciutu sa se radice si sa ocupe unu locu onorificu in Europ'a. „Firesce, continuá, numai atunci cându tote popōrele s'au unitu sub flamur'a „négra galbina“ (aplause). Si asiă sa fia si in viitoriu. Fiti mis-siunari ai simtiului austriacu ai mandriei austriace! Aveti dreptu a ve mandri cu Austri'a! si in viitoriu veti avé dreptu sa ve mandriti cu Austri'a!“ La commers a mai luat'u pate presie-dintele casei deputatiloru Dr. Rech-bauer, deputatii Herbst, Suess, Kuranda si alte persōne, cari au datu festivi-tātiei o insemnate care trece preste nivelulu unui commers obicinuitu.

Politic'a esterna este inca totu in stagnatiune. „National Ztg.“ din Ber-linu afla din isvoru autenticu, ca in Petersburg prevaléza parerea, ca Pórta nu va apelá la noroculu armeloru, ci va face concessiunile ce s'au pretinsu dela dens'a. Salisbury au distrusu cea din urma sperantia a Turciei in vre-o aliantia. Firesce in Constantinopole suntu lucrurile afara de calculii ome-nesci. Russi'a, in catu va fi cu putin-tia, va evitá resbelulu, dara la casu

ca va trebui sa-lu porțe, lu va purtă cu tōta energi'a. Russi'a sperēza dela celelalte puteri o neutralitate binevoitoare.

Fōi'a oficiala din Belgradu publica proclamatiunea principelui Milanu, prin carea vestesce poporului serbescu ca a facutu pace cu turcii. Negotiările de pace intre Muntenegru si Turci'a s'au amanatu in urm'a pretensiuniloru muntenegrene. Muntenegru pretinde: regularea marginiloru, cederea portului dela Spizza, navigatiune libera pre laculu dela Scutari si pre riulu Boian'a.

Abi'a anunciaru in rendulu trecutulu revolutiunea miriditiloru si astadi cetimu ca tōta Alani'a e in ferbere. Si pentrucă scirea acēst'a sa nu remana izolata inregistrămu mai departe, ca iera s'au inceputu luptele intre turci si insurgenti bosniaci.

Turcii suntu fōrte ingrijiati de o eventuala ocupatiune austriaca in Bosni'a.

Universitatea nat. sas. din fostulu fundu reg.

Amu intiesu ca corporatiunea acēst'a va fi convocata pe 19 Martiu st. n. Ne grabimu asi'a dara a comunică dispositiunile privitoare la impartirea cercuriloru electorali, la modulu alegeriloru etc. la universitate in urmatōrele:

Dispositiuni

despre impartirea cercuriloru de alegere precum si despre modulu de alegere pentru universitatea natiunei sasesci ce se va intruni pe bas'a articolului de lege XII din anulul 1876.

Statorite dupa ascultarea universitatēi prin ordinatiunile in. ministeriu reg. ung. de interne din 8 Februaru 1877. Nrulu 711 si din 2 Martie 1877, Nrulu 951.

A. Impartirea cercuriloru de alegere.

Stabilindu-se dejă prin art. de lege XII § 8 pct. d), alinea 1, ca cetățile fostului fondu regescu au se formeze pentru sine sēpte cercuri de alegere si se tramita 9 reprezentanti in universitatea natiunei sasesci, si anume: cetățile Sibiiu si Brasiovu câte doi; cetățile Sighisior'a, Mediasiu, Sasu-Sebesiu si Orestie câte unulu; celelalte părți ale fundului regiu se impartu deocamdata si anume până la decidera pe calea legale a intrebărei despre pretensiunile ce se voru ivi la averea universitatēi sasesci in urmatōrele 11 cercuri de alegere:

I. *Cerculu de alegere Sabiiu* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu alu Sabiiului inclusive si comunele ce apartienu la scaunele filiali Saliste si Talmaciu, precum si comunele militare confinari anectate la fostulu scaunu alu Sabiiului.

II. *Cerculu de alegere Brasiovu*, cuprinde tōte comunele rurale din fostulu districtu Brasiovu, inclusive asi'a numitelē sēpte sate, apoi comunele Apati'a, Crisb'a si Ujfal.

III. *Cerculu de alegere Sighisior'a*, cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Sighisior'a.

IV. *Cerculu de alegere Mediasiu*, cuprinde tōte comunele rurale din scaunulu Mediasiu de mai inainte.

V. *Cerculu de alegere Bistriti'a* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu districtu Bistriti'a.

VI. *Cerculu de alegere Sasu-Sebesiu* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Sasu-Sebesiu.

VII. *Cerculu de alegere Orestia* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Orestia.

VIII. *Cerculu de alegere Cincu mare* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Cincu mare.

IX. *Cerculu de alegere Cohalmu* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Cohalmu.

X. *Cerculu de alegere Nocrichiu* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Nocrichiu.

XI. *Cerculu de alegere Mercurea* cuprinde tōte comunele rurale din fostulu scaunu Mercurea.

Fia-care dintre aceste 11 cercuri de alegere alege prin alegatorii dietali câte unu deputatu in universitatea natiunei sasesci.

B. Statutu

pentru esecutarea alegeriloru.

§. 1. Pentru a esecută alegerea membriloru la adunarea generale a universitatēi sasesci in cetățile Sibiiu Brasiovu, Sighisior'a, Sasu-Sebesiu, Orestia, Mediasiu si Bistriti'a, precum si in cele unspredece (11) cercuri de alegere statorite de mine conformu cu indrumarea §-lui 8 art. de lege XII din 1876 in intiesulu §-lui 9 din acēsta lege, comitele supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru delēga din casu in casu pentru fia-care cetate, respective pentru fia-care cercu o deputatiune ce consiste din unu presedinte, vice-presedinte, unu notariu si unu vice-notariu.

§. 2. Deputatiunea pentru fia-care cetate, respective pentru fia-care cercu de alegere, se pōte denumi numai din sinulu aceloru cetatieni ce suntu indreptatiti la alegerea de deputatu dietalu in respectiv'a cetate sēu respectivulu cercu de alegere.

§. 3. Alegerea in fie-care cetate si in fie-care cercu electoralu trebuie sa se faca intr'un'a si aceiasi di, pe care o va determină comitele supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru.

§. 4. Din partea cetătiloru enumerate in §. 1. alegerea se săversiesce in cetatea respectiva, ear' loculu pentru seversirea alegeri in celelalte 11 cercuri electorali lu designēza comitele supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru, luandu in consideratiune indepartarea comunelor ce apartienu cercului, una de alta, asi'a, că acēl'a precătu se va putea se fie in centrulu cercului.

§. 5. Ordinea, in care au se vina comunele din cercurile de alegere, precum si partile ce alegu in cetati, o statoresce comitele supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru; elu transmite presedintiloru electorali si lista nominala a alegatoriloru dietali din respectivele cetati si din comunele ce apartienu cercuriloru electorali, pe care o va procură din oficiu, si dispune, că terminulu de alegere sa se publice prin deregatoriile competente la tempulu seu.

§. 6. De sustinerea liniscei si a ordinei se ingrigesce oficiulu administrativu concerninte.

§. 7. Presedintele electoralu deschide actulu alegeri in diu'a si loculu ficsatu de comitele sasiloru la 8 ore diminētia si-lu incheie la 6 ore sēr'a.

§. 8. Fie-care alegatoru din cetate sau din cercu pōte sa propuna unu candidat, in sa numai din sinulu celoru inscriși in list'a nominala a alegatoriloru dietali din cetățile situate in fostulu fundu regiu sēu din unu atare cercu. Acēsta propunere e de a se presentă in scrisu sēu insinuă verbalu presidiulu in termenul de o jumetate ora dupa deschiderea actului de alegere.

In acēl'a si tempu cu propunerea e de a se designă pentru fie-care candidat unu barbatu de incredere.

Presedintele electoralu in cetatea, respective cerculu, unde duce presidiulu la actulu de alegere, nu pōte fi alesu membru la adunarea generale a universitatēi sasesci.

§. 9. Déca in terminulu de o jumetate ora dupa deschiderea alegeri s'a propusu numai unu individu, presedintele declara alegerea de terminata si pe individulu respectivu de membru la adunarea generale a universitatēi sasesci.

Propunendu-se la tempulu seu mai multi individi de candidati si cerendu 10 membri votarea, presedin-

tele electoralu e indatoratu a o ordină si in casulu acesta votarea are se incēpa la noue (9) ore diminētia si sa se continue neintreruptu până sēra la siēse (6) ore.

§. 10. La alegere au votu numai aceia, cari suntu inscriși in list'a electorale, dara dreptulu loru de votare si lu potu esecitā numai in cetatea sēu cerculu, in care suntu inscriși.

Nici unui'a dintre cei inscriși in list'a electorale nu i se pōte refusă votarea.

§. 11. In localulu de alegere li e permisu a fi de fatia numai membriloru din deputatiunea pentru primirea voturiloru, barbatiloru de incredere si oficialulu administrativu; apoi afara de acestia, precătu tempu votēza alegatorii acelei cetati sēu comuni, unu membru din deregatori'a comunale, si alegatoriloru provocati a si dá voturile loru.

§. 12. Comunele sēu partile cetatei suntu de a se admite la votare in ordinea precisata de comitele supremu alu comitatulu Sibiiu că comite alu sasiloru.

Acei alegatori, cari in timpulu cându dupa ordinea stabilita fiindu rendulu la comun'a sēu cetatea loru nu s'au pututu insinuă la votare, potu se-si dea voturile loru dupace au votatu ceilalti alegatori, déca acēsta se mai pōte face inainte de ora a siēsa de sēra din diua ficsata pentru acēsta.

Dupa siēse (6) ore sēra nu este permisu a mai primi nici unu votu.

§. 13. Votarea se face publicu si verbalu, si adeca cu privire la cetatile Sibiiu si Brasiovu din partea fie-cărui alegatoriu de odata pentru câte doi membrii.

Comuna, la care apartiene votantulu, numele votantulu si votulu seu trebuie inscrișu pe locu in cōl'a rubricata.

§. 14. Neprimindu nici unulu dintre candidati maioritatea absoluta se face de nou votare asup'r'a aceloru doi candidati, cari relativu au avutu cele mai multe voturi, terminulu pentru acēsta votare precum in genere pentru ori-ce alegere supletōria ce ar' resultă, lu statoresce comitele supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru.

§. 15. Presedintele electoralu incheie la siēse (6) ore sēra list'a nominala a votantiloru si subscie impreuna cu notariulu doue esemplare din tr'ens'a, precum si protocolulu despre decursulu votării.

§. 16. Fie-care deputatiune pentru primirea voturiloru duce protocolu despre totu decursulu votării si acēl'a are sa cuprinda:

- a) numele cetatii alegatōre, respective alu cercului;
- b) numele membriloru deputatiunii si alu barbatiloru de incredere ai candidatiloru;
- c) loculu si tempulu alegeri;
- d) numele candidatiloru;
- e) in casu déca s'a ordnatu alegerea, tempulu inceperii si resultatulu ei finalu.

In protocolu nu e permisu a se dá locu nici protestelor, nici ori carei alte observari.

Protocolulu se subscie de presedinte si de notari.

§. 17. Protocolulu si cōlele rubricate de votare suntu de a se face in doue esemplare.

Unu esemplaru e de a se estradā pe locu celui alesu sēu de a i se trimite pe langa recipisa.

Alu doilea esemplariu impreuna cu lista nominala a alegatoriloru e de a se trimite comitelui supremu alu comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru, care lu va depune in archivulu comitalu sasescu.

Celui alesu i servesce protocolulu de alegere de litere credentiale.

Atātu formulare de protocolē cătu si cōle rubricate de votare le dá comitele sasiloru respectiviloru pre-

sidenti electorali in numeru sufficientu.

§. 18. Asup'r'a validitatii alegeriloru atacate prin petitiuni decide adunarea generale a universitatēi.

§. 19. Spesele impreunate cu alegerea, de ori-ce natura ar' fi ele, se plătescu din cass'a universitatēi sasesci.

Nr. 152/praes. 1877.

Spre insciintiare si publicare edata.

Sibiiu, in 5 Martiu 1877.

Comitele supremu alu Comitatului Sibiiu că comite alu sasiloru:

Wächter m. p.

Colectiune

de materii, relative la matrimoniu si divortiu in biserica gr. or.

(Urmare.)

X.

Siagun'a in carticic'a „cunoscintie despre casatorii din an. 1854 in §. 13. aduce dupa codulu civilu austriacu §. 115. urmatōrele motive de divortiu pentru credinciosii bisericei gr. or.:

1. Cându vre-o parte se face vinovata de adulteriu.
2. Cându vre-o parte se face vinovata de o crima, carea trage dupa sine o pedēpsa de celu putienu 5 ani carceru.
3. Cându o parte parascesce din reutate pe cealalta, si fiindu ubicatiunea sea necunoscuta, nu se va infatisiā in decursu de 1 anu, dupa citatiunea publica.
4. Curse periculose vietiei sēu sanatătēi.
5. Repetite maltratări grele.
6. Ur'a neinvingibila, pentru carea ambele părți ceru divortiulu. Inse in casulu din urma sa nu se desparta eurendu, ci sa se incerce mai inainte o deosebire de patu si mésa, chiaru si de repetite ori.

Acestea norme s'au observatu si in archidieces'a nōstra (vedi inse Compendiulu drept. canonicu de Siagun'a §. 113, unde se afla tōte motivele canonice).

XI.

Romāni nostri de relig. greco-catolica inca au a se folosi de pravil'a bisericei nōstre gr. or. dupa punctele de uniune din an. 1697.

Pracs'a loru in privinti'a divortiului s'au apropiatu inse in unele părți si de cea a bisericei catolice. Se vede din dissertatiunile lui Clain de Saad (in an. 1781), ca in 7 casuri, nici din caus'a adulterului, care altcum si in biserica apusēna este motivu de nulitate a casatoriei, nu se desparte casatori'a, dar' nici despartirea de patu si mésa nu se concede, si adeca:

1. Cându barbatulu inca pōrta vina la prostitutiunea sēu adulteriu femeii.
2. Cându femeia s'au maritatu dupa altulu din caus'a lungei pribegiri a barbatulu ei, pe care l'au tēnutu ea de mortu.
3. Cându ambele părți suntu vinovate de adulteriu.
4. Cându femeia s'au impreunatu cu altulu din erōre, tēnendu pe acēl'a de barbatulu ei.
5. Cându barbatulu, care este consciu de dreptulu seu de a cere divortiu, au iertatu adulteriu femeii sale (prin impreunare, sarutări, imbratiosieri etc.)
6. Cându femeia au suferitu sila de cătra altulu.
7. Cându părțile pagāne treu la crestinismu, atunci barbatulu de va fi lasatu pe muierea sea, inca pagāni fiindu, si aceea s'aru fi maritatu dupa altulu e datoriu a o reprimi.

XII.

Despartirea numai de patu si mésa nu se afla basata in nici unu canonu sēu lege obligatōre in biserica gr. or. Aceea s'au usuatu numai in tempii

mai recentă după legile civile, și aceea în Austria. Această despărțire în biserică noastră însă se poate justifica numai cu aceea, că ea nu este canonică și unu principiu bisericesc pentru divorț, ci este numai o mesura provizorie de natură aceluor mesuri, cari au de scopu a încerca între părți impacianță prin tempu său poate și cu scopu de a evita pericoli în decursulu procesulu divorțialu (vedi în tractatulu X nr. 6.)

Chiar și codic'ă civilă austriacă o însemnează numai că o atare mesura în casu, cându ur'ă va veni la mijlocu.

Din contra în biserică a apusă această despărțire de patu său de măsă este unu principiu și i se dă locu în genere în toate casurile, în cari d. e. biserică noastră gr. or. concede divorțulu.

XIII.

Amu disu mai susu despre moti- vulu *Urei*, ca acest'ă este a se reduce la adulteriu presumat și rumperea credinței.

În materi'ă acest'ă numai legile civili s'au înduplecatu a prescrie norme.

Se vede că tocmai ur'ă au fostu moti- vulu principalu a aceluor legi imperiale, cari au concesu divorțulu din consensulu părților (mutuo consensu), ceea ce apoi s'au cassatu.

Inse și acelea legi (bizantine) asiă d. e. novel'ă 140 din an. 556 a imperatulu Iustinu alu II au adusu de motive ale divorțulu cu învoire îm- prumutată (a urei): urgie constantă curse periculoase vietiei, batâi și mal- tratări grele și urgicioase (Iustinianu au opritu femeii a se despărți pentru batâi primite dela barbatu, inse Sft. Vasiliu în can. 8 privește d. e. pre celu ce au întrebuitu în mania se- cure asupr'ă muierei se, de ucigasiu, de unde negresitu se poate nasce ura).

De aci se vede că ur'ă neînvingi- bil'ă poate fi moti- v de divorț, cându ea s'aru reduce său la adulteriu (ne- credință) său la alte fapte și întem- plări cari inși se reduc la unu moti- v divorțialu recunoscutu în bise- rica, și din carele aru poté apoi naturalmente urmă ur'ă între conjugi. Totu-déun'ă trebuie dar' sa fie afir- mata ur'ă împeunată și cu alte moti- ve. Legislatiunea Austriei prin pa- tent'ă din 16 Ianuaru 1783, prin de- cretulu aulicu din 22 Iuliu 1819 și în § 115 cod. civ. au declarat de mo- tiv divorțialu pentru gr. or. numai acea ura neînvingibilă pentru carea ambe părți ceru divorțulu. Și codulu civilu de adi alu României constringe divorțulu din consensu mutualu la nisce condițiuni aspre.

Biserică noastră inse va cauta, că ur'ă acest'ă reciproca sa nu fie pre- facută, involvandu înca vre-o întiele- gere între părți, de a se divorția (mu- tuo consensu), și apoi că acei'ă sa-și aiba motivele și cauzele se, cari se recunosc în biserică că atari.

Aflămu inse și în tempurile vechi ale bisericei noastre divorțuri din ura și alte cauze, de cari poté fi ura le- gată, și anume în *decretele sinodali* ale patriarhilor, cari înca se potu privi de unu isvoru subsidiaru. Asiă d. e. după unu decretu sinod. sub patriar- chulu Ioanu XIII.

Glycs an. 1315—1320 s'au de- spartitu casatori'ă din ur'ă unei părți și din caus'ă neîmpacării și îndelun- gatei intrainări între ambele părți, precum și din caus'ă vietuirii deprava- te a barbatulu.

(Va urmă.)

Sibiu, 2 Martiu c. n.

Dle redactoru! Subscribulu comi- tetu alu Asociațiunei transilvane pentru literatur'ă și cultur'ă poporu- lui român, vine cu tota onorea a Ve rugă sa binevoiti a dá locu în coló- nele diariulu ce redactati conclusiu-

lui adausu aici sub % și a-lu publică acel'ă în prossimulu nru.

Pre langa care etc.

Dr. Olariu,
actuarius.

Nr. 18.—1877.

Desp. III A. T.

Conclusu.

Subcomitetulu despartimentulu III (alu Sibiulu) în contielegere și cu aprobarea onoratulu Comitetu cen- tralu alu Asociațiunei transilvane pen- tru literatur'ă româna și cultur'ă po- porulu român, voindu a contribui și conlucră și elu după puteri la ajun- gerea scopurilor salutare ale acestui institutu natiunalu, avendu în vedere ramulu celu mai însemnatu, de care se ocupa cea mai mare parte a po- porulu nostru, adeca: agricultur'ă preste totu și voindu a contribui cătu de cătu la cultivarea acestui la con- fratii nostri din teritoriulu despartie- mentulu, a decisu, că sa tramita din sinulu seu barbati cunoscatori de agri- cultura ratională în toate ramurile ei, cari sa invetie poporul, cum sa se scie folosí de mosi'ă ce o au, mai întie- le, tiesce și cu mai mare castigu că pâna acum.

Acei barbati voru esi cându in- tr'un'ă cându într'alta comuna, din acestu despartimentu și anumitu Du- minec'ă și serbatorea și voru tiené prelegeri publice despre deosebitele ramuri ale agriculturii după împe- giurările deosebitelu comune.

Acést'ă se aduce la cunoscinti'ă publică, cu aceea provocare cătra toti connatiionali nostri și anumitu: cătra antistiele comunali din acestu despar- timentu, ca:

1. Acele comune, cari dorescu a se folosí de această invetiatura sa se anuncie și sa se puna în contielegere cu directiunea despart. acestui'ă, aratandu că despre care ramu din agri- cultura are cu deosebire lipsa de po- vétia și invetiatura.

2. Barbati pricepatori denumiti de acestu subcomitetu voru esi mai înainte de toate în acelea comune, cari 'și voru descoperi dorinti'ă conformu punctulu primu.

3. Acei barbati voru esi și în alte comune din acestu despartimentu, unde nu voru fi anumitu chiamati și voru tiené prelegeri din agricultura după împegiurări.

4. Diu'ă tienerei prelegerii, com- un'ă în care și numele barbatulu pricepetoriu, care va tiené prelegerea, se voru publică totu-déun'ă în diu- riulu „Telegrafulu Romanu“ cu 8 zile înainte; se însemna

5. Ca comunele nu voru avea sa pórte nici o cheltuielă pentru aceste pre- legeri, de órece barbati denumiti, dnii E. Brote și D. Comsi'ă a primitu asu- pra'și a tiené prelegerile aceste gra- tuitu, iera spesele calatoriei se voru acoperi din bugetulu subcomitetulu, votatu pentru acestu anu.

Subcomitetulu despartimentulu III (alu Sibiulu) alu Asociațiunei tran- silvane pentru literatur'ă româna și cultur'ă poporu român.

Sibiu, în 17 Fauru 1877.

I. Hanni'ă, Dr. N. Olariu,
directoru. actuarius.

Cetimu în „Timpulu“.

Cernauti, 12 Fauru 1877.

În sfersitu, după o resistentia firma și neînduplecată de cinci ani, o parte a partidulu natiunalu-autono- mistu din Bucovin'ă în anulu trecut si-a schimbatu tactic'ă opozițională, chiaru a renunțiatu întru cătu-va de a mai face opozițiune sistemulu ac- tualu de guvernamentu din Cislaita- ni'ă și a intratu pre terenulu com- promiseluor. Precum se vede, mini- strulu Lasser si-a datu tota silinti'ă spre a frânge politic'ă de pasivitate, la care, după caderea ministeriulu

Hohenwarth, recusera opozițiunile din Bohemi'ă, Moravi'ă-Tirolu și Bucu- vin'ă. Ministeriulu Hohenwarth, com- pusu din ómenii partidelu natiunale, staruía sa reorganizeze dar' nerecu- nóscerea sistemulu dualisticu și astu- feliu pentru guvernulu actualu ea este pre cătu se poate de jignitoare. Deo- camdata e vorb'ă mai multu de unu succesu moralu decâtu de unulu ma- terialu; d. Lasser voiesce sa arete lum- ei ca prin tactic'ă sea guvernamen- tala, a isbutitu a pune toate partidele pre teramulu constitutiunei octroate și astfelu a face unu pasu spre paci- ficare. În Boemi'ă și în parte în Ti- rolu nu a pututu isbuti; cu atătu mai mare valóre trebuía dar' sa dea reu- sitei se în alte provincii mai mici, cautându sa deosebesca pre acei'ă, care se abtinue dela vieti'ă publică, de acei'ă care intra în activitate, sa desbine opozițiunea și sa isoleze pre unii dintre adversarii sei.

Dar' pasivitatea partidulu natiu- nalu-autonomistu din Bucovin'ă nu trebuie sa fie cofundată cu aceea a cehiloru; Cechii tagaduescu lega- litatea constitutiunei dela Decembre și prin urmare nu participa de locu la legislatura; bucovinenii însă re- cunosc constitutiunea, și néga numai legalitatea camerei provinciale, basan- du-se pre protestulu, în care parti- dulu natiunalu autonomistu, a decla- ratu acum cinci ani ca nu va parti- cipá la legislativ'ă provincială decâtu după ce se va fi disolvatu camer'ă de acum, care a fostu alésa prin între- buintiarea unoru mijloce ilegale, a- steptandu alegerea unei alte camere legale.

Cu toate acestea o fractiune a parti- dulu natiunalu-autonomistu a facutu guvernulu concessiunea de a intrá în această camera declarată de ilegala. Concesiunea n'aru parea inse prea mare în raportu cu concessiunile pre care guvernulu le-a facutu româniloru din Bucovin'ă. Dar' concessiunile acor- date de cătra guvernulu parutusi unora iluzorii și acesti'ă dicu, ca poté nu e tocmai bine, că după o luptă de cinci ani, chiaru înainte de espirarea stagiunei de 6 ani a camerei actuale, partidulu natiunalu-autonomistu sa-și calce pre inima și sa devina inconse- cuentu.

De altmintrelea positiunea poli- tica a româniloru din Bucovin'ă este pre cătu se poate de grea. Nici în- tr'unulu din colegiele electorale parti- dulu român nu se manifesta cu pre- ponderanti'ă, care i-aru poté asigurá succesulu. Colegiulu alu treilea, alu comunelu rurale, de-si dela Prutu pâna la confiniel Transilvaniei popu- latiunea e în genere română, abiă a- lege câte unu deputatu natiunalu, de óre-ce alegatorii din acestu colegiu suntu prea putieni desvoltati spre a poté fi patrunchi de drepturile și da- toriele natiunale și astfelu în genere votéza sub influinti'ă administratiunei. Pentru colegiulu alu doilea, alu com- unelu urbane, censulu e destulu de mare spre a face, că strainii sa hotarésca în alegeri. Astfelu remane colegiulu I, alu mariloru proprietari, în care românii dispun de aprópe jumetate din voturi. Și trebuie se sa recunoscemu, ca parte cea mai mare a proprietariloru neromâni de cinci- spre-diece ani neincetatu au fostu membrii credinciosi ai partidulu natiunalu și ca numai astfelu acestu co- legiu si a potutu pastrá cu consecu- entia caracterulu seu natiunalu auto- nomistu.

În cei din urma doi ani au ince- putu a se ivi simptome de nemulti- mire printre sirele proprietariloru mari. Unii condamnau, iera altii sustienéu pasivitatea. În urma o fractiune a parti- dulu a începutu a negociá cu guver- nulu; iera acei'ă, care nu au crediutu oportunu a se lepadá de principiile lor, s'au retrasu deocamdata din vié-

ti'ă publică, fiindu hotariti a nu slabí partidulu natiunalu prin lupt'ă la care s'aru fi angagiatu contr'ă compartiani- loru lor, de óre-ce din această luptă nu aru fi potutu trage profitu decâtu adversarii româniloru.

Condițiunile, pentru care natiu- nalii au intratu în camer'ă provincială (Landtag) și respective concessiunile principale acordate de cătra guvernulu, suntu următoarele:

1). Resolvarea cestiunei de pro- pinatiune (Licentie) în sensulu parti- dulu natiunalu-autonomistu.

2). Asiedierea unui român, care sa se bucure de increderea tierii, în vacantulu scaunu metropolitanu din Cernauti.

3). Convocarea unui congresu pro- vincialu gr. or., compusu pre jumetate din mireni și pre alta jumetate din fetie bisericesci. (Sinodu provincialu).

4). Introducerea limbei române, că limba de propunere pentru toate obiectele de invetiamentu, la gimna- siulu (de 8 clase) din Suceav'ă.

5). Resolvarea cestiunei imposi- tulu fonciar în sensulu partidulu natiunalu-autonomistu.

„Mi rezervu, că într'alta corespon- dinta, se vorbescu mai în detaliu des- pre aceste cestiuni, și despre stadiulu în care se afla negociările urmate cu ministeriulu. Molu.

Varietăți.

(†) *Iosifu Puscariu*, avocat, că consotiu în numele seu și alu mino- reniloru sei prunci: *Silvi'ă, Luci'ă, Antoniu și Sestiliu*, — veduv'ă *Zoe Ciurcu n. Nic'ă*, că mama, — fratele *Teodoru T. Ciurcu*, surorile *Mariti'ă Popé'ă, Ecaterin'ă* și *Zoe* și ceilalti consangeni, plini de intristare și cu inim'ă frântă de durere, facu cuno- scutu, cumca prea iubita lor social resp. mama, fiica și sora **Eufrosin'ă Puscariu n. Ciurcu**, nu mai este între cei vii. Ea si-a datu nobilulu seu sufletu în mânilu creatorelui astadi la 10 óre n. a. în etate de 35 ani.

Despre această nereparabile per- dere se incunoscintiéza consangeni, amici și toti cei ce iau parte la du- rerea lor.

Remasitiel pamentene ale repau- satei în Domnulu se voru radicá la 5 Martiu st. n. din locuinti'ă din cetate, piati'ă cailoru Nr. 35, și se voru asiedia în cimiteriulu celu nou alu bisericei gr. or. române din cetate.

Fia-i tierân'ă usióra și memori'ă binecuvantată!

Brasiovu la 3 Martiu st. n. 1877.

* * (Actu de pietate.) *Spiridonu și Ann'ă Morariu*, locutori în *Verdu*, ppresbiteratulu Nocrichiu — Cincu, la staruintiele zelosulu parochu de acolo *Ioachimu Parau*, neavendu copii, au lasatu prin testamentu validu tota considerabil'ă lor avere imobilă bi- sericea române gr. or. din locu, și pa- rochulu numitu — pre langa tota modest'ă stare a venitulu seu parochiale a donatu totu usufruptulu acelei mosii în anulu espiratu scolariloru seraci ai parochiei se pentru procurarea de cărți și alte recuisele scolare. Eterna memoria donatoriloru! Onóre bravulu pastoriu! b.

Burs'ă de Vien'ă.

Din 23 Februaru (7 Mart.) 1877.

Metalicelo 5%	62 95
Imprumutulu natiunalu 5% (argintu)	67 95
Imprumutulu de statu din 1860	109 —
Actiuni de banca	830 —
Actiuni de creditu	149 30
London	123 65
Obligatiuni de desdăunare Unguresci	75 —
„ „ „ Temisiorene	72 25
„ „ „ Ardelenesci	71 60
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	113 30
Galbinu	5 90
Napoleonu d'auru (poli)	9 89
Valu'ă nouă imperiale germăna	60 75